

Świat w pokoju i dialogu w nauczaniu Jana Pawła II

Pokój

- Pojęcie antropologiczno-etyczne
- Społeczno-polityczne
- Ekonomiczne
- Techniczno-militarne

- 1979 – Osiągniemy pokój, wychowując do pokoju
- 1980 – Prawda siłą pokoju (XIII)
- 1981 – Chcesz służyć pokojowi – szanuj wolność (XIV)
- 1982 – Pokój – dar Boga powierzony ludziom (XV)
- 1983 – Dialog na rzecz pokoju wyzwaniem dla naszych czasów (XVI)
- 1984 – Pokój rodzi się z serca nowego (XVII)
- 1985 – Pokój i młodzi idą razem (XVIII)
- 1986 – Pokój jest wartością, która nie zna podziałów na Północ-Południe, Wschód-Zachód: jest tylko jeden pokój (XIX)
- 1987 – Rozwój i solidarność: dwie drogi wiodące do pokoju (XX)
- 1988 – Wolność religijna warunkiem pokojowego współżycia (XXI)
- 1989 – Poszanowanie mniejszości warunkiem pokoju (XXII)
- 1990 – Pokój z Bogiem Stwórcą, pokój z całym stworzeniem (XXIII)
- 1991 – Poszanowanie sumienia każdego człowieka warunkiem pokoju (XXIV)
- 1992 – Wierzący zjednoczeni w budowaniu pokoju (XXV)
- 1993 – Jeśli pragniesz pokoju, wyjdź naprzeciw ubogim (XXVI)
- 1994 – Rodzina źródłem pokoju dla ludzkości (XXVII)
- 1995 – Kobieta wychowawczynią do życia w pokoju (XXVIII)
- 1996 – Zapewnijmy dzieciom przyszłość w pokoju (XXIX)
- 1997 – Przebacz, a zaznasz pokoju (XXX)
- 1998 – Sprawiedliwość każdego człowieka źródłem pokoju dla wszystkich (XXXI)
- 1999 – Poszanowanie praw człowieka warunkiem prawdziwego pokoju (XXXII)
- 2000 – Na ziemi pokój ludziom, których Bóg miłuje (XXXIII)
- 2001 – Dialog między kulturami drogą do cywilizacji miłości i pokoju (XXXIV)
- 2002 – Nie ma pokoju bez sprawiedliwości, nie ma sprawiedliwości bez przebaczenia (XXXV)
- 2003 – “Pacem in terris”: nieustanne zobowiązanie (XXXVI)
- 2004 – Zawsze aktualne zadanie: wychowywać do pokoju (XXXVII)
- 2005 – “Nie daj się zwyciężyć złu, ale zło dobrem zwyciężaj” (Rz 12,21) (XXXVIII)

Pokój jako wartość

- Dar Boży
- Pokój jest powinnością moralną
- Brak pokoju jest wykroczeniem przeciwko prawdzie
- Wyraża się w poszanowaniu osoby
- Zadanie stojące przed człowiekiem:
 - Zatrzymanie nieprawości**
 - Przewycięzanie konfliktów
 - Obrona podstawowych praw osoby/narodów/religii

Pamięć i tożsamość – jakie jest źródło ideologii zła?

Odrzucono Boga jako Stwórcę, a przez to jako źródło stanowienia o tym co dobre a co złe.

Człowiek został sam jako ten, który stanowi co jest dobre a co złe.

Triada Jana Pawła II

- Encyklika Redemptor hominis
- Encyklika Dives in misericordia
- Encyklika Dominum et vivificantem

- Adhortacja Christifodeles laici

”

Dialog bowiem może wieść do prawdy jedynie wówczas, gdy jest prowadzony nie tylko ze znajomością rzeczy, ale także w postawie szczerości i otwartości, wrażliwości na prawdę i gotowości do skorygowania własnych poglądów.

Jan Paweł II

Przemówienie wygłoszone podczas
spotkania z członkami Konferencji
Episkopatu Austrii

DEBATA

Cel: Wygrać

- Przekonać
- Argumentować
- Znaleźć słabe argumenty oponenta
- Szukać błędów oponenta
- Osąd moralny
- Sprawić, by oponent czuł się niepewnie
- Zmiana zdania - oznaką słabości
- Język konfrontacji

DIALOG

Cel: Zrozumieć

- Wyjaśnić
- Słuchać
- Znaleźć silne strony oponenta
- Samodyscyplina
- Tolerancja
- Sprawić, by oponent czuł się bezpiecznie
- Zmiana zdania – oznaką dojrzałości
- Język wsparcia

Model WIN - WIN

- Cel: „zróbmy to razem”
- Strategia: zbieranie informacji, szukanie rozwiązań alternatywnych
- Postawa: zdeterminowany by osiągnąć porozumienie
- Oczekiwania: inni zorientowani na rozwiązania

”

Dialog bowiem może wieść do prawdy jedynie wówczas, gdy jest prowadzony nie tylko ze znajomością rzeczy, ale także w postawie szczerości i otwartości, wrażliwości na prawdę i gotowości do skorygowania własnych poglądów.

Jan Paweł II

Przemówienie wygłoszone podczas
spotkania z członkami Konferencji
Episkopatu Austrii

Model dialogu wg Jana Pawła II

1. Dialog to wiele poziomów spotkania osoby z osobą, nie z rolą, jaką osoba pełni w społeczeństwie.

Wojtyła nie proponuje dialogu jako jednej z wielu form komunikacji interpersonalnej. Od początku celem jest najgłębszy poziom **spotkania**, jaki jest możliwy pomiędzy osobami, które akceptują swoją transcendencję (dla chrześcijan - stają wobec siebie jako osoby stworzone na obraz i podobieństwo Boga).

2. Dialog przebiega poprzez dawanie siebie, ale najpierw trzeba samemu siebie posiadać.

Aby wejść w dialog, należy wyjść ze sfery opinii i wejść w dialog polegający **na wymianie darów**. Człowiek najpełniej afirmuje siebie, dając siebie. Aby dać siebie, muszę siebie poznać. (Nie zawsze jednak owa wymiana musi przebiegać jednocześnie i niekiedy dary mogą być realizowane niesymetrycznie).

Model dialogu wg Jana Pawła II

3. Dialog przebiega poprzez akceptację podobieństw i różnic

Życie we wspólnocie oznacza, że uczestniczę w człowieczeństwie drugiej osoby, różnej ode mnie. Każde spotkanie osób następuje w przestrzeni ich różnic. Dialog zakłada różnice, a więc je akceptuje. Celem pośrednim dialogu jest, aby różnice i odrębności stały się zrozumiałe, a przez to akceptowalne.

4. Powód dla dialogu

Osoba bez swojego dialogicznego wymiaru spotkania pozostanie na poziomie *ego* i niejako sama zamknie sobie przestrzeń na dopełnienie. To poprzez dialog osoba ratuje innego z egoizmu, w który mogłaby popaść. Dlatego „Należy przyjąć zasadę dialogu bez względu na trudności, jakie wyłaniają się na drodze jej urzeczywistnienia”.

Ćwiczenie

- Proszę, aby stanęły ze sobą osoby o tym samym kolorze oczu
- Osoby, które piją rano kawę, herbatę, wodę
- Osoby w spodniach i w spódnicach
- Osoby, które wolą wakacje w górach, nad morzem, w lesie

Cechy dialogu

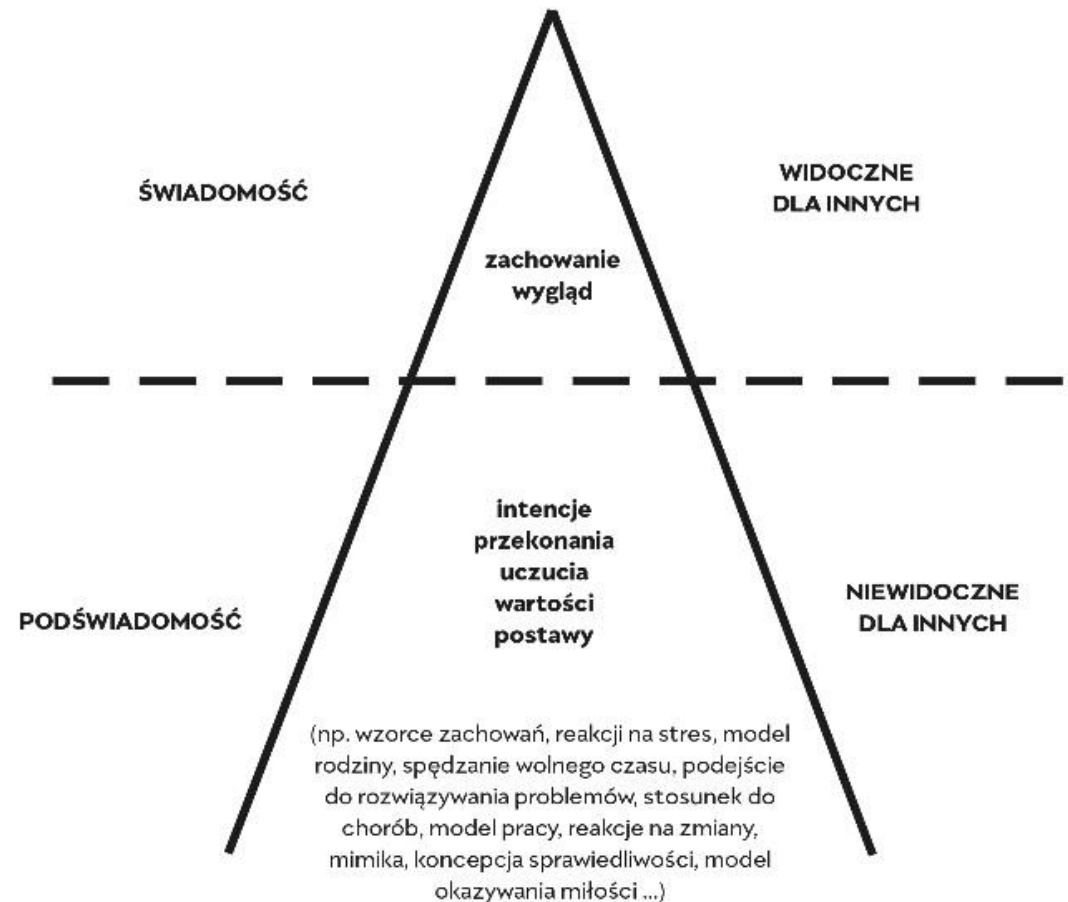
- Wejście w komunikacji na poziom rozmówcy – otwarcie się na drugiego
- Suchanie i aktywne słuchanie
- Pytania otwierające
- Znalezienie tego, co nas łączy
- Pokazanie własnych wartości, tego co jest dla mnie ważne
- Pokora wobec siebie
- Dar – jestem dla Ciebie, ale i Ty jesteś mi potrzebny – dziękuję Ci

Góra lodowa

Na podstawie przedstawionego schematu wypisz, co z Ciebie jest widoczne dla innych, a co jest przed nimi ukryte.

Wszyscy widzą i słyszą co i w jaki sposób robimy i mówimy, ale interpretują to w zależności od swoich doświadczeń i przekonań. Aby nasz przekaz był spójny, sami musimy być świadomi własnych uczuć, wartości i postaw. Zrozumienie siebie, pozwoli Ci wejść w przestrzeń dialogu.

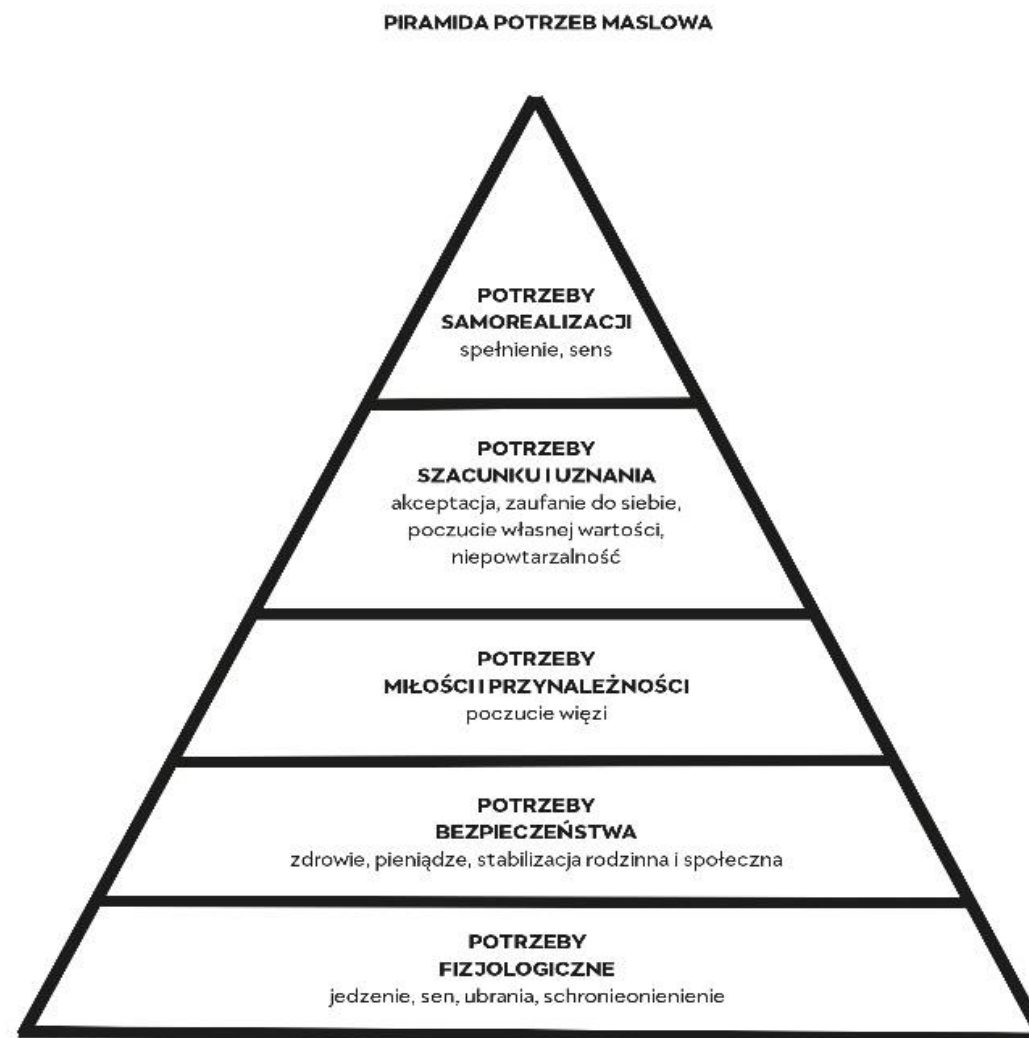
MODEL GÓRY LODOWEJ — co wpływa na naszą komunikację i stosunek do innych

Piramida potrzeb Maslowa

Na przykładzie schematu, spróbuj uświadomić sobie, swoje własne potrzeby oraz jak silnie wpływają one na twoje relacje z innymi?

Rehumanizacja a nie dehumanizacja – spojrzenie na drugą osobę jak na samego siebie (mamy te same mechanizmy, potrzeby, pragnienia, obawy, lęki). Ucz się wprowadzać **NORMĘ PERSONALISTYCZNĄ** poprzez słuchanie, widzenie, rozumienie. Pozwoli Ci to odkryć podobieństwo między Tobą a innymi, dzięki czemu będziesz otwarty na dialog.

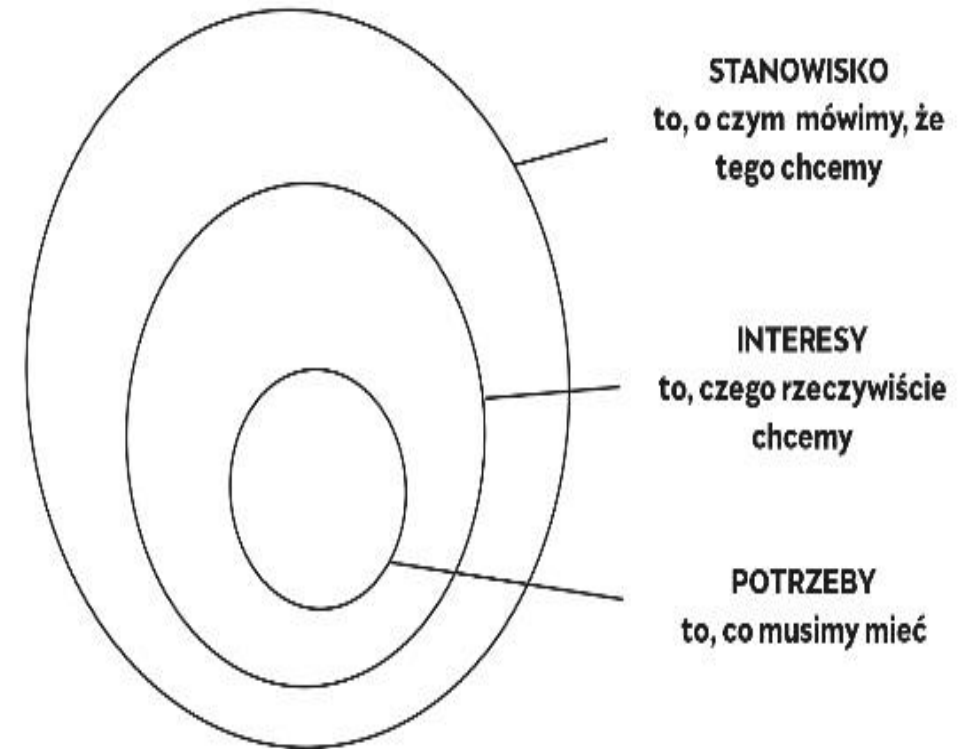

Model cebuli – spotkanie innego

Ćwiczenie w parach. Opowiedzcie sobie nawzajem wydarzenie, sytuację z Waszego życia, najlepiej trudną dla Was emocjonalnie. Aktywnie słuchając wypowiedzi wygeneruj z niej to, co jest stanowiskiem, interesem i potrzebą mówiącego.

Obieranie kolejnych warstw cebuli pozwala dotrzeć do właściwego ja, ale też uspołnić to, co dzieje się z ja. Świadomość ta pozwoli Ci spotkać się z osobą dla niej samej, a nie ze względu na przekonania wobec niej lub efekty, które miały być wynikiem spotkania. Zaczynasz urzeczystniać bycie w dialogu.

MODEL CEBULI – jak zrozumieć własne i czyjeś stanowisko, pogląd, przekonanie

Prawie każda wypowiedź zawiera:

- Fakty – emocje – potrzeby
- Stanowisko – interesy - potrzeby

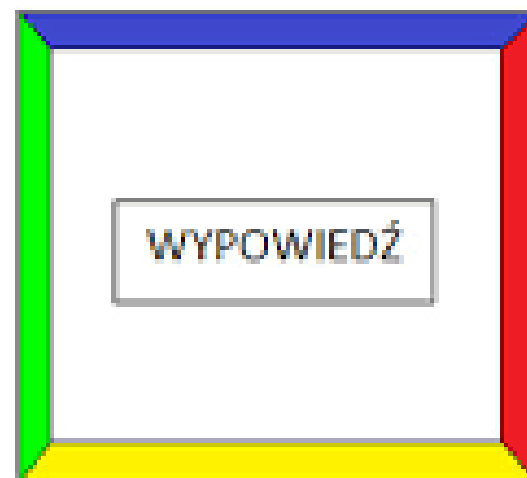
KWADRAT VON THUNA

Von Thun zauważył, że w każdej wypowiedzi można odnaleźć cztery płaszczyzny:

1. Jak jest – **zawartość rzeczowa**
2. Za kogo cię mam – **określenie wzajemnej relacji**
3. Jaka\jaki jestem – **ujawnienie siebie**
4. Zrób to – **apel**

ZAWARTOŚĆ
TREŚCIOWA

UJAWNIEŃ
SIEBIE

APEL

WZAJEMNE
RELACJE

Przyjrzyjmy się, co na każdej płaszczyźnie może zawierać wypowiedź

- „Dzwoniłam do ciebie pięć razy!”

1. Dzwoniłam pięć razy – **zawartość rzeczowa**

2. Nie lubię z tobą współpracować/ jesteś dla mnie ważna/ martwię się o ciebie/ ignorujesz mnie – **określenie wzajemnej relacji**

3. Jestem rozczarowana/ zagniewana/ tłumaczę się – **ujawnienie siebie**

4. Teraz ty do mnie zadzwoń/zrozum, jak jesteś dla mnie ważna – **apel**

tworzę siebie wspólnie z innymi i dzięki innym

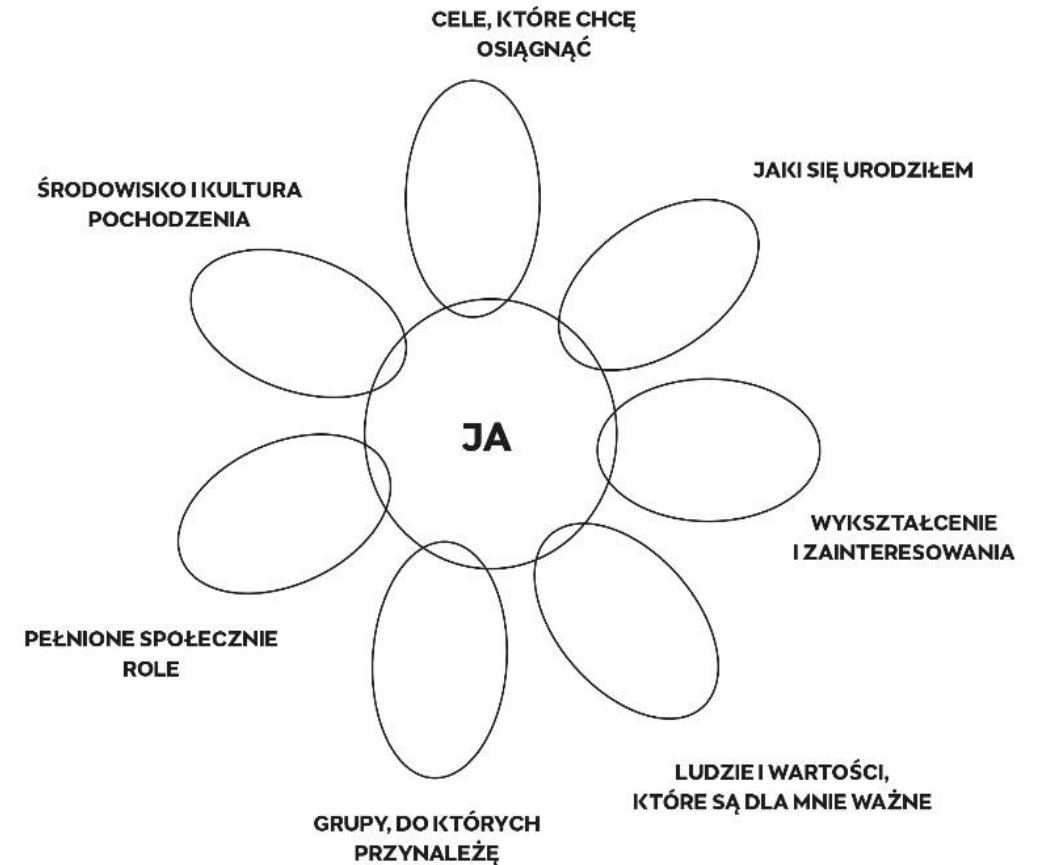
Kwiat tożsamości

Na podstawie zaproponowanego modelu, spróbuj opisać Twoją tożsamość. Zwróć uwagę ile relacji i wartości Cię kształtuje i jak silnie są one powiązane z innymi.

Działając wspólnie z innymi ludźmi człowiek zyskuje to, co można otrzymać w wyniku międzyludzkiej współpracy równocześnie nadając wartość swojemu działaniu.

Jeżeli odczytasz to współdziałanie jako dar, staniesz się katalizatorem dla dialogu między ludźmi, z którymi jesteś.

KWIAT TOŻSAMOŚCI — kim jestem i jak jestem postrzegany

**Centrum Myśli
Jana Pawła II**

Instytucja Kultury
m.st. Warszawy